

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Brno

Inspekční zpráva

Základní škola Brno, Horácké náměstí 13

Horácké nám. 13, 621 00 Brno

Identifikátor školy: 600 108 279

Zřizovatel: Město Brno - městská část Řečkovice a Mokrá Hora, Palackého nám. 11,
621 00 Brno

Školský úřad Brno, Křížová 22, 602 00 Brno

Termín konání komplexní inspekce: 3. - 6. dubna 2000

Čj.	125 089/2000-11024
Signatura	kl2ct101

Charakteristika školy

Škola je plně organizovaná, s 20 třídami prvního a 13 třídami druhého stupně. Je příspěvkovou organizací ŠÚ Brno město, má právní subjektivitu. Sdružuje vlastní školu, školní družinu a školní jídelnu. Její odloučené pracoviště se nachází na Úprkově ulici 1a, v blízkosti kmenové školy.

Škola vyučuje podle schválených učebních dokumentů MŠMT ČR:

1.- 8. ročník	vzdělávací program Základní škola, č.j.16 847/96-2
9. ročník	upravené učební dokumenty č.j. 18 730/91-20

Vedle této základní vzdělávací nabídky škola vychází vstříc zájmu dětí a jejich rodičů následujícím způsobem:

3. ročník - smíšená třída (část třídy realizuje vzdělávací program základní škola, druhá část je vzdělávána podle učebního plánu základní školy pro třídy s rozšířeným vyučováním cizích jazyků č.j. 16 333/96-22-21). Tato organizace výuky ve smíšené třídě je schválena MŠMT ČR přípisem ze dne 18.1.1999 č.j. 34 654/98-22.
7. ročník - jedna třída z ročníku je vyučována podle učebního plánu pro třídy s rozšířeným vyučováním cizích jazyků č.j. 16 333/96-22-21
- 6.- 7. ročník - jedna třída z ročníku má sportovní zaměření (zvýšený počet hodin tělesné výchovy je řešen v rámci vzdělávacího programu Základní škola formou nepovinných a volitelných předmětů)
- 8.- 9. ročník - jedna třída z ročníku vyučována podle učebního plánu pro třídy s rozšířeným vyučováním tělesné výchovy č.j. 29 738/96-22-50

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Kvalita vzdělávání byla hodnocena především na základě hospitační činnosti, kterou školní inspektoři realizovali v předmětech český jazyk, matematika, přírodověda, vlastivěda a prvouka na I. stupni ZŠ a český jazyk, matematika, fyzika, chemie, přírodopis, zeměpis, výtvarná výchova a pracovní činnosti na II. stupni ZŠ. Úroveň a efektivita výuky byla sledována v oblasti plánování, přípravy a podmínek výuky, způsobu hodnocení a motivace žáků, vzájemné interakce a komunikace.

I. stupeň ZŠ / český jazyk, matematika, přírodověda, vlastivěda a prvouka/

Plánování a příprava výuky

Pojetí výchovně vzdělávací činnosti, kterou škola realizuje, odpovídá deklarovanému učebnímu dokumentu Základní škola. Hodinové dotace předmětů v rozvrhu hodin a týdenní počty vyučovaných hodin odpovídají příslušnému učebnímu plánu. Učitelé si zpracovávají tematické plány pro jednotlivé předměty. Členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami realizovaného vzdělávacího programu.

Z hospitovaných hodin lze usuzovat, že se učitelé na výuku pravidelně a systematicky připravují. Vzdělávací cíle byly přesně formulovány, odpovídaly složení žáků ve třídě i jejich možnostem a v průběhu vyučovacích hodin se je dařilo plnit. S žáky se specifickými poruchami učení se snaží učitelé pracovat podle doporučení pedagogicko-psychologické poradny.

Plánování a příprava výuky je na velmi dobré úrovni.

Podmínky výuky

Personální podmínky na I. stupni jsou velmi dobré. Většina učitelek splňuje požadavky odborné a pedagogické způsobilosti a navíc si některé z nich doplnily své vzdělání absolvováním různých kurzů (dramatická výchova, daltonské prvky, logopedie, speciální pedagogika). Učitelky, které mají vzdělání pro II. stupeň a působí na I. stupni, vyučují většinou předmětům své odborné způsobilosti nebo zde dlouholetým působením získaly potřebnou praxi.

Škola má pro výuku na I. stupni k dispozici vhodné prostory s dostatečným funkčním vybavením. Moderní architektonické řešení nové školní budovy detašovaného pracoviště (Úprkova ulice) vytváří optimální prostředí pro výchovně vzdělávací práci. Téměř všechny učebny v obou školních budovách jsou účelně vybaveny novým nábytkem. Úprava tříd je ve většině případů nápaditá a po estetické stránce má velmi dobrou úroveň. Prostor je pro žáky podnětný a odpovídá psychohygienickým požadavkům. Ve výuce byly používány schválené učebnice a pracovní sešity, doplňující publikace, nakopírované materiály a rozmanité učební pomůcky. Nové učební pomůcky jsou pořizovány podle potřeb a finančních možností školy. Využití didaktické a výpočetní techniky nebylo v hospitovaných hodinách pozorováno. Na I. stupni využívají počítače učitelky při práci s žáky postiženými specifickými poruchami učení. Řadu praktických učebních pomůcek si zhotovují učitelky samy. Využívají je ve výuce při realizaci daltonských prvků nebo v rámci skupinového vyučování. Jsou velmi nápadité a originální.

Podmínky sledované výuky byly celkově velmi dobré.

Organizace, formy a metody výuky

Organizace výuky, výběr forem a metod byl u učitelek odlišný nejen vzhledem k věku žáků a jejich možnostem, ale i vzhledem k odbornosti a metodické schopnosti vyučujících. Ve skladbě použitých metod a forem práce se ve výuce odrážely bohaté zkušenosti i kreativita jednotlivých učitelek. Dostatek zajímavých skupinových činností, možnost volby úkolu a zvláště vhodně a nenásilně začleňované prvky daltonského plánu vedly žáky k samostatnosti, svobodnému rozhodování se a k odpovědnému přístupu při plnění zadaných úkolů. Struktura většiny sledovaných hodin odpovídala stanoveným výukovým cílům. Výběr, sled a množství informací byl volen s ohledem na podmínky třídy a náročnost učiva. Organizačním pokynům žáci rozuměli a respektovali je. Vhodnou organizací výuky byl žákům poskytnut odpovídající prostor pro samostatné učení a jejich úspěšné uplatnění. Při samostatné práci měli možnost pracovat individuálním tempem. Byla uplatňována potřebná diferenciací a individuální přístup k žákům se specifickými poruchami učení. V hodinách, ve kterých byl způsob práce pro žáky přitažlivý, dokázali pracovat se zájmem a nadšením. Struktura hodin *českého jazyka* byla většinou klasická. Úvodní část věnovaly učitelky ústnímu opakování již probraného učiva, kde žáci prokazovali velmi dobré znalosti. Zbývající část hodiny vyplnil výklad nového učiva a jeho procvičování ústní či psanou formou na různých typech cvičení z učebnice či v pracovních sešitech. Zadané úkoly byly přiměřené a odpovídaly schopnostem dětí. Při jejich řešení dokázali žáci většinou správně aplikovat nově získané poznatky. Kontrola, oprava a zdůvodnění případných chyb následovalo většinou po splnění úkolu. V hodinách *čtení* byla vhodně začleněna hra na sopránovou zobcovou flétnu pro nácvik správného dýchání při čtení. Důraz byl kladen na čtení s porozuměním, rozbor přečteného textu a schopnost srozumitelně vyjádřit své myšlenky. Nácvik *psaní* nového písmene byl veden metodicky správně a pro žáky

zajímavou formou. I když byla pravidla psychohygieny při psaní většinou dodržována, v některých případech zůstalo opomenuto správné sezení žáků píšících levou rukou (levák ve dvojici s pravákem seděl po jeho pravé ruce).

Úvodní část hodin *matematiky* byla věnována upevňování pamětného numerického počítání různými soutěživými formami. Při vyvozování nového učiva se žáci aktivně zapojovali. Manipulací s různými předměty a dostatkem názornosti byla u nejmladších žáků rozvíjena a upevňována matematická představivost. Při procvičování nového učiva byli žáci vedeni k přesnému užívání správného algoritmu při řešení zadaných příkladů. Při samostatné práci byli žáci diferencováni na skupiny podle výkonnosti, avšak nejrychlejší "počtáři" nebyli plně vytíženi. Ve výuce bylo dbáno i na přesné užívání správných matematických výrazů. Obsah slovních úloh uměly učitelky velmi dobře výchovně využít a dobrým metodickým vedením přispívaly k rozvoji logického myšlení dětí. Zpestřením výuky bylo řešení různých zábavných úkolů hravou formou, což dokázalo žáky v závěru hodiny dostatečně aktivizovat.

V hodinách *přírodovědy a vlastivědy* probíhalo opakování probraného učiva buď formou řízeného rozhovoru nebo formou skupinových činností, kdy byl žákům poskytnut čas na vypracování zadaného úkolu a jeho prezentaci. V obou případech prokazovali žáci velmi dobré znalosti. Při výkladu nového učiva využívaly učitelky vhodné názorné pomůcky, mezipředmětové vztahy a v neposlední řadě zkušeností žáků z praktického života. Učivo bylo vhodným způsobem uplatněno při výchově k ochraně přírody a ke zdravému životnímu stylu. Vlastivědné učivo bylo prezentováno v historických souvislostech pro žáky zajímavou a zábavnou formou zároveň. Snahou učitelky bylo naučit žáky aplikovat poznatky z českých dějin do současnosti a umět hledat vzájemné dobové souvislosti. Začlenění hudební, taneční a dramatické složky v hodině bylo nejen vhodnou relaxací, ale dokázalo žákům více přiblížit i historické události probíraného období českých dějin. Styl práce v hospitovaných hodinách *prvouky* byl zcela odlišný. Žáci pracovali ve skupinách nebo samostatně na úkolech, které si měli možnost sami vybírat podle svého zájmu a svých schopností. Při jejich vypracování uměli hledat potřebné informace (např. v učebnici, na nástěnkách), aplikovali získané znalosti z minulých hodin a s připravenými nakopírovanými materiály pracovali bez větších problémů. Na tento způsob výuky jsou žáci zvyklí a plně jim vyhovuje.

Organizace výuky, použité formy a metody práce byly z hlediska účelnosti a efektivity na velmi dobré úrovni.

Motivace a hodnocení

V průběhu vyučování dokázaly učitelky kladně žáky motivovat a získat tak jejich dostatečnou pozornost a nadšení pro školní práci. Absence vstupní motivace a negativní hodnocení žáka v některých hodinách byly spíše výjimkou. K motivaci bylo nejvíce využíváno mezipředmětových vztahů i zkušeností žáků. Zvláště účinné bylo navozování modelových situací s návazností na životní praxi. U nejmladších dětí byly voleny formy motivace odpovídající jejich věku (např. motivačních obrázky a razítka, četba ukázek z literatury.) Pochvala, pozitivní hodnocení výkonů a následná odměna za splněný úkol měla povzbuzující a motivující efekt a zároveň přispívala k celkové pohodě a nestresujícímu ovzduší ve třídě. Prověřování výchozích znalostí probíhalo nejen v úvodní části hodin, ale i v jejich průběhu a mělo návaznost na probírané učivo. Otázky nebyly zaměřeny pouze na pamětné zvládnutí učiva, ale i na pochopení vzájemných vztahů, souvislostí a aplikaci poznatků při praktických činnostech v hodině. Pochopení zadaných úkolů si učitelé ověřovali kontrolními otázkami. Problémovým žákům byla poskytována potřebná individuální pomoc. Kontrolu prováděli žáci podle charakteru splněného úkolu společně s učitelkou nebo samostatně. Hodnocení výkonů

žáků bylo objektivní, spravedlivé a většinou i zdůvodněné. Žáci byli slovně hodnoceni učitelkami především za to, co se jim podařilo. V některých hodinách bylo možno pozorovat společné vyhodnocení. Žáci dokázali posoudit své i spolužákovo pracovní úsilí. V některých případech prováděli i závěrečné hodnocení.

Motivace a hodnocení žáků měly velmi dobrou úroveň.

Interakce a komunikace

Ve většině sledovaných hodin převládala vzájemná komunikace mezi učitelem a žákem. V případě, kdy byl realizován klasický styl výuky, dominovala komunikace učitele směrem k žákům. Při skupinových činnostech dokázali žáci spolupracovat, věcně komunikovat a vzájemně se respektovat. Při vyučování měli vymezen prostor na vyjádření vlastního názoru. Stylem, kterým učitelky ve výuce pracovaly, posilovaly mezi žáky pozitivní vztahy, snažily se navodit atmosféru přátelské spolupráce, uvolněnosti, důvěry a přiměřené tolerance. Celkově tak vytvářely pro žáky pohodové pracovní prostředí. Tato jejich snaha našla odezvu v pozitivním vztahu žáků k výuce. Všechny učitelky projevovaly pěkný vztah k dětem. V průběhu inspekce byla pozorována ve třídách přátelská, vstřícná atmosféra, kde měly učitelky přirozenou autoritu a žáci se chovali slušně a zdvořile.

Spolupráce a vzájemná komunikace učitelů a žáků byla na velmi dobré úrovni.

Hodnocení kvality vzdělávání na prvním stupni ZŠ

Celkově měla sledovaná výuka na I. stupni ZŠ velmi dobrou úroveň.

II.stupeň ZŠ (český jazyk, matematika, fyzika, chemie, přírodopis, zeměpis, pracovní činnosti a výtvarná výchova)

Plánování, příprava a podmínky výuky jsou za všechny sledované předměty hodnoceny souhrnně.

Plánování a příprava výuky

Výchovně vzdělávací práce je plánována v souladu s realizovaným vzdělávacím programem. Časové dotace výuky odpovídají platným učebním dokumentům. Stanovený minimální počet hodin je v rámci jednotlivých ročníků a v jejich celkovém součtu dodržován. Učitelé mají pro jednotlivé ročníky většinou funkčně a kvalitně zpracovány časově tématické plány, které respektují obsahovou náplň výuky, danou učebními osnovami. Tímto je zabezpečena koordinace a kontinuita vzdělávání. Výukové cíle sledovaných vyučovacích hodin navazovaly na předchozí učivo, míru jeho zvládnutí a byly přiměřené složení jednotlivých tříd. Vyučující jsou informováni o žácích se specifickými poruchami učení, k doporučením pedagogicko psychologické poradny přihlížejí. O promyšlené přípravě učitelů na vlastní výuku svědčí zjištění ČŠI z hospitovaných hodin, které byly v převážné většině po odborné a metodické stránce velmi dobře vedeny a materiálně zabezpečeny.

Plánování a přípravě výuky je věnována patřičná pozornost. Celkově má tato oblast velmi dobrou úroveň.

Podmínky výuky

Personální podmínky pro výuku sledovaných předmětů jsou s ohledem na ustanovení vyhlášky

o odborné a pedagogické způsobilosti učitelů celkově velmi dobré. Český jazyk, chemie, přírodopis, zeměpis, výtvarná výchova a pracovní činnosti jsou zabezpečeny učiteli s požadovanou kvalifikací. Rovněž převážné množství z celkového počtu hodin matematiky a fyziky zabezpečují odborně a pedagogicky způsobilí pedagogové, pouze menší část z nich vyučuje učitelka s odbornou a pedagogickou způsobilostí pro výuku odborných technických předmětů na střední škole. Tato skutečnost se však na kvalitě výuky výrazněji neprojevila.

Škola má velmi dobré prostorové podmínky, které optimálně využívá. Pro předměty se specifickými potřebami na jejich materiální zázemí má vybudovány odborné pracovny. Funkčně vybavené učebny chemie, fyziky a přírodopisu, které slouží zároveň jako laboratoře, vytváří pro výchovně vzdělávací práci podnětné prostředí. Výuka je zabezpečena dostatečným množstvím pomůcek, audiotechnikou a videotechnikou. Jejich účelné využití v průběhu vyučování umožnilo v žádoucí míře rozvíjet názornou složku poznávání. Absence odsávacího zařízení či digestoře v případě pracovny chemie však negativně ovlivňuje hygienické podmínky a omezuje učitele ve výběru pokusů a demonstrací. Stejně tak absence možnosti zatemnění učebny fyziky je limitujícím faktorem zajištění názornosti učiva optiky. Výuka výtvarné výchovy a technických prací rovněž probíhá ve speciálních pracovnách, vhodně uzpůsobených praktickým výtvarným a pracovním činnostem. Materiální zabezpečení těchto předmětů je standardní. Český jazyk, matematika a zeměpis je vyučován v kmenových třídách, které jsou vzhledem k počtu žáků dostatečně prostorné a vybavené. Vzdělávací proces je zabezpečen dostatečným množstvím učebnic a obvyklých učebních pomůcek, jejichž účelné využití bylo v rámci hospitační činnosti pozorováno. Pro výuku má škola k dispozici i vzdělávací počítačové programy, jejichž uplatnění bylo v průběhu inspekce také zaznamenáno. Efektivnějšímu a častějšímu využití však brání malé prostory počítačové učebny a nižší počet počítačů ve vztahu k počtu žáků ve třídách. Z hlediska psychohygieny vzdělávání i možnosti relaxace má škola celkově vytvořeno velmi dobré pracovní a sociální zázemí.

Personální, materiální a psychohygienické podmínky školy jsou celkově velmi dobré. Vytváří odpovídající předpoklady pro realizaci výchovně vzdělávací práce.

Český jazyk

Ve způsobu vedení a organizování výchovně vzdělávací práce byla ve sledovaných hodinách patrná dlouhodobá pedagogická praxe a zkušenosti vyučujících tohoto předmětu. Organizace, metody a formy výuky vycházely z vhodně stanovených cílů, které respektovaly nejen platné učební dokumenty, ale i studijní předpoklady žáků. Promyšlená organizace a struktura vyučovacích hodin a jasné pokyny vyučujících vedly k účelnému využití časového prostoru. Srozumitelný výklad nového a rozšiřujícího učiva navazoval na míru zvládnutí předchozí látky, jejímuž upevňování, procvičování a logické aplikaci byla věnována potřebná pozornost. Ve výuce sice převládal spíše tradiční učební styl a frontální forma učení, ale většina vyučujících vhodně tento způsob doplňovala i dalšími formami činností, které přispívaly k lepšímu zapojení celého kolektivu žáků do vzdělávacího procesu a vedly k aktivnímu pojetí učení. Ve výuce tak bylo sledováno využití soutěživých prvků, skupinové práce, vyhledávání informací, společné i individuální procvičování učiva formou aplikačních úloh. Látka byla interpretována odborně správně. Pouze v malém počtu hospitovaných hodin, ač po formální stránce bez závažnějších nedostatků vedených, převážil stereotypní, rutinní styl učení, kterým se nedařilo výrazněji aktivizovat děti. Učitelé jsou seznámeni se specifickými poruchami učení a chování některých žáků. Doporučeními pedagogicko psychologické poradny na způsob práce s těmito dětmi, jak vyplývá z dalších zjištění ČŠI, se snaží řídit. Během sledované výuky však výraznější diferencovaný přístup k těmto dětem nebyl pozorován.

Ve sledované výuce se snažili vyučující žáky k aktivní práci motivovat. Za tímto účelem využívali vstupní, především však průběžnou motivaci, což zvyšovalo zájem žáků o probíranou tematiku, a tím i efektivitu vzdělávání. Výsledky této snahy však byly rozdílné, výrazně ovlivněné složením jednotlivých tříd. V některých případech zaujímala větší část dětí k vyučování pouze pasivní přístup. Většina učitelů si průběžně a dostatečně zabezpečovala zpětnou vazbu o pochopení a osvojení probíraného učiva, čemuž následně přizpůsobovali další průběh a tempo výuky. Hodnocení výkonu žáků bylo spíše pozitivní, s oceněním pokroku a úspěchu.

U většiny vyučujících byl sledován citlivý, spíše partnerský přístup k dětem, což vedlo ke vzniku nestresující pracovní atmosféry a pozitivně ovlivňovalo psychohygienické podmínky výuky. Žáci znají stanovená pravidla chování a ve většině případů respektují osobnost učitele. Řídké projevy jejich nežádoucího chování byly zapříčiněny spíše dílčími nedostatky v organizaci práce. Verbální projev vyučujících byl jazykově správný. Menší pozornost ze strany některých učitelů byla věnována rozvoji jazykových a komunikativních dovedností dětí, více převažovala komunikace od vyučujících k žákům.

Organizace, metody a formy výuky byly vzhledem ke stanoveným vzdělávacím cílům většinou efektivní, měly převážně velmi dobrou úroveň. Motivace a hodnocení, stejně jako komunikace a interakce byla ve většině sledovaných hodin rovněž velmi dobrá. Kvalita a efektivita vzdělávání se u jednotlivých učitelů a tříd částečně lišila, celkově převládala její velmi dobrá úroveň.

Matematika, zeměpis

Většina navštívených hodin byla velmi dobře promyšlená, kvalitně připravená a provedená. Jejich struktura odpovídala jak výukovým cílům, tak i věku a studijním možnostem žáků. Použité metody a formy vyučování, které byly vhodně voleny a střídány, měly těsnou vazbu na cíle stanovené vyučujícími v úvodních částech vyučovacích jednotek.

V převážné většině sledovaných hodin *matematiky* bylo zřetelné činnostní pojetí výuky. Výklad v těchto hodinách byl prováděn kvalitně a důkladně. Žáci byli nenásilně vtahováni do aktivní činnosti, vyučující je vhodně volenými postupy zapojovali do vyvozování nových vztahů. Vytvářeli žákům dostatečný prostor pro samostatnou práci. Vyučující v hodinách využívali dostupné učební pomůcky. Rovněž vlastnoručně připravené jednoduché pomůcky výrazně zvyšovaly efektivitu učení.

V *zeměpisu* byl kladen důraz na pochopení širších souvislostí, uplatnění mezipředmětových vztahů se zařazenými prvky z oblasti ekologie a zdravého životního stylu. Žáci projevovali o výuku značný zájem. Byli aktivní, a to zejména v jedné hodině, kdy prezentovali nabídku „svých cestovních kanceláří“. Zadávané úkoly k řešení měly praktické zaměření a využití. Učitelky je vedly k vyhledávání údajů v různých informačních zdrojích.

Výuka byla v obou předmětech prováděna odborně i věcně správně, učivo vhodně vysvětlováno, dostatečně procvičováno a upevňováno. Procvičování a aplikace nově získávaných poznatků se opíraly o příklady z praxe a z běžného občanského života. Učitelé vedli žáky k aplikaci získaných znalostí v praktických situacích. Poskytovali pomoc žákům při řešení zadaných úkolů. Učebnice a v některých hodinách vlastnoručně připravené pomocné studijní materiály byly využity především při upevňování procvičovaného učiva. Zápisy do sešitů prováděli žáci průběžně. Didaktické zásady byly v převážné většině hodin respektovány. Pouze v jedné hodině matematiky převládala frontální, méně efektivní práce. Výuka se s postupujícím časem stávala stereotypní. Žáci spíše pasivně sledovali učitelku, na práci nebyli soustředěni, mnozí z nich působili rušivě.

V průběhu vyučovacích hodin, především zeměpisu, učitelé zařazovali motivační prvky. Povzbuzovali žáky a individuálně s nimi pracovali. Vhodně volenými formami a promyšlenou organizací práce měli ve většině hodin zabezpečenu účinnou zpětnou vazbu. Po zařazení samostatné práce vždy následovala bezprostřední kontrola řešení a hodnocení dosažených výsledků. Při hodnocení byly zohledňovány individuální dispozice dětí, oceňována snaha a pokrok.

Otevřená komunikace a oboustranně vstřícné a přátelské jednání umožňovalo všem žákům účastnit se výuky bez nežádoucích stresujících projevů. Učitelé plně respektovali osobnost dětí, vstřícně k ni přistupovali a rozvíjeli jejich komunikativní dovednosti.

Plánování a příprava výuky měly velmi dobrou úroveň. Podmínky výuky jsou velmi dobré. Organizace vzdělávání a použité formy a metody práce, stejně jako motivace, hodnocení, interakce a komunikace byly velmi dobré.

Celkově měla zhlédnutá výuka matematiky a zeměpisu velmi dobrou úroveň.

Fyzika

Vhodně stanovené výukové cíle respektovaly učební osnovy nejen po stránce obsahové, ale zohledňovaly i rozvíjení dovednostních kompetencí žáků. Většina hodin byla řízena účelně, s využitím didaktické techniky, obrazového materiálu, učebnic a vhodně volených pomůcek. Srozumitelný výklad, převážně vedený za spoluúčasti žáků, podporoval rozvíjení jejich logického myšlení. Žáci na základě demonstračních pokusů, obrazového materiálu a schémat společně popisovali, třídili a vyhodnocovali sledované jevy. Učitelé dodržovali didaktické zásady, výuka byla vedena věcně i odborně správně. I když frontální metody práce neumožňovaly uplatnit diferenciaci vzhledem k individuálním možnostem jednotlivých žáků, zařazení pokusů, na nichž se mohli sami podílet, poskytovalo prostor pro uplatnění i žákům s menšími učebními předpoklady. V některých hodinách podporovala prvky aktivního učení účelně využitá práce s textem. Dostatečný prostor k procvičování učiva zajišťoval oboustrannou zpětnou vazbu. Žáci byli vždy vedeni ke schopnosti aplikovat získané poznatky prostřednictvím úloh a zajímavých problémových otázek.

Vstupní i průběžná motivace formou zajímavých pokusů či problémových otázek, výrazně přispěla k zájmu žáků o výuku. Učitelé vždy navazovali na znalosti a dovednosti žáků, ověřené prostřednictvím kontrolního testu, orientačního či individuálního zkoušení. Zpětnou vazbu získali učitelé i žáci kontrolou správnosti odpovědí, účelně byla využita i práce s chybou. Ve sledované výuce se neprojevovala snaha o podporu sebereflexe žáků.

Interakce a komunikace byla založena na oboustranně vstřícných vztazích mezi učiteli a žáky. Příznivá pracovní atmosféra ve většině sledovaných hodin výrazně přispěla k naplnění stanoveného cíle. Ojediněle narušila strukturu hodiny spontánnost žáků, jejichž aktivita ne vždy souvisela s probíraným učivem, někteří žáci ne plně akceptovali stanovená pravidla. Hromadné odpovědi žáků a málo účelně řízená diskuse v některých hodinách, neposkytovaly prostor pro optimální rozvíjení jejich komunikativních dovedností. Ne vždy byli žáci vedeni ke kooperaci a vzájemné toleranci, což se projevilo především v živelnosti jedné z hodin.

Organizace, metody a formy výuky, stejně jako motivace, hodnocení, interakce a komunikace měly většinou velmi dobrou úroveň.

Kvalita výuky ve sledovaných hodinách byla celkově velmi dobrá, učitelé většinou respektovali činnosti pojetí realizovaného vzdělávacího programu.

Chemie

Organizace, metody a formy výuky respektovaly stanovený výukový cíl a vedly k jeho naplnění. Názorný a srozumitelný výklad vycházel z demonstračních pokusů. Žáci měli možnost popisovat sledované jevy, hodnotit, srovnávat a pod vedením učitele vyvozovat závěry. Ne všichni žáci tuto možnost využili. Při frontálním způsobu výuky se zapojili převážně aktivnější jedinci. I přes klasické metody výuky se nejednalo o pasivní učení. Činnostní pojetí vzdělávání ve většině sledovaných hodin podporovala práce s učebnicí, účast na demonstračních pokusech. Výuka nebyla orientována na faktografické poznatky, ale na rozvíjení logického myšlení žáků a jejich schopnosti teoretické poznatky aplikovat a umět je aktivně využívat. Didaktické zásady byly dodržovány, výuka byla vedena věcně a odborně správně.

Vstupní i průběžná motivace podporovala zájem žáků o výuku. Vhodně kladené otázky s důrazem na praktické využití učiva jim umožňovaly využívat vlastních zkušeností. Nové učivo navazovalo v logických souvislostech na znalosti žáků, ověřené v úvodu hodiny testem. Tento nebyl zaměřen pouze na faktografické poznatky, ale měl prokázat, jak jsou žáci schopni získané poznatky aplikovat a využívat v konkrétních poznávacích situacích. Jeho vyhodnocením získali žáci i učitel okamžitou zpětnou vazbu, účelně byla využita práce s chybou a žáci byli vedeni k sebehodnocení. Při řešení úkolů byla žákům vždy poskytována pomoc. Pokud byli žáci hodnoceni, mělo hodnocení převážně motivující charakter.

Aktivita a zájem žáků o výuku se lišila v závislosti na aktuálním složení třídy. Oboustranně vstřícné vztahy a vzájemný respekt mezi vyučující a žáky přispíval k příznivé pracovní atmosféře. Žákům bylo poskytováno dostatek prostoru pro vyjádření vlastního názoru, rozvoj jejich komunikativních dovedností však nebyl řízen účelně. Při orientačním opakování i při výkladu většinou reagovali na otázky učitele spontánně, živelnost odpovědí neposkytovala optimální zpětnou vazbu ani učitel, ani žákům.

Organizace, metody a formy výuky, motivace a hodnocení měly ve sledovaných hodinách převážně velmi dobrou úroveň. Interakce a komunikace byla převážně dobrá.

Kvalita sledované výuky byla celkově velmi dobrá.

Přírodopis

Vyučovací hodiny přírodopisu byly promyšlené a většinou také velmi dobře připravené. Výběr učiva byl přiměřeně náročný. Množství předkládaných informací odpovídalo věkovým zvláštnostem žáků a podmínkám jednotlivých tříd. Žáci byli většinou vedeni ke schopnosti aplikovat probírané učivo. Pedagogové vyvábili ve výuce prostor pro samostatné a aktivní učení. Vyučovací jednotky, které byly hodnoceny jako vynikající, se od ostatních lišily především úrovní práce s chybou a podporou skupinových forem práce. Nové poznatky byly často vyvozovány ze znalostí žáků nebo analýzou různých údajů. Učivo bylo interpretováno věcně správně. Ojediněle došlo k nežádoucímu zjednodušení problému, které však nemělo vliv na pochopení probíraného učiva žáky. Okamžitá zpětná vazba byla realizována s využitím kontrolních otázek, které učitelé často volili tak, aby učivo bylo zvládnuto nejen pamětně, ale i s pochopením souvislostí. V části hodin si ověřili hloubku pochopení učiva prostřednictvím aplikace osvojených poznatků. Tyto hodiny měly vynikající úroveň.

Učitelé žáky motivovali seznámením s cíli hodin, v jejich průběhu pak častým kladením problémových dotazů, změnou vyučovacího rytmu, uváděním příkladů z každodenního života a využitím mezipředmětových vztahů. V některých případech se na celkové aktivitě žáků podílela tvůrčí atmosféra, daná možností vzájemné spolupráce a komunikace mezi žáky, kteří navíc měli možnost pracovat vlastním tempem. V průběhu výuky byla často využívána pochvala, povzbuzení a průběžné hodnocení žáků. Hodnocení bylo převážně pozitivní, učitelé

oceňovali snahu a pokrok. Žáci vesměs prokazovali velmi dobré znalosti předmětu.

Mezi žáky a učiteli se projevoval vztah oboustranného respektu a spolupráce. Komunikace probíhala na základě dohodnutých pravidel. Ve většině sledovaných hodin měli žáci dostatek prostoru k diskusi, zvláště při probírání a procvičování nového učiva. V některých hodinách byla podporována i vzájemná komunikace mezi žáky. Pedagogové vyžadovali po žácích věcně a jazykově správné vyjadřování. Verbální a neverbální komunikace učitelů měla převážně velmi dobrou, místy vynikající úroveň.

Organizace, formy a metody výuky byly velmi dobré. Úroveň motivace, hodnocení, komunikace a interakce byla vynikající. Kvalita vzdělávání v předmětu přírodopis byla celkově velmi dobrá.

Výtvarná výchova

Sledované hodiny byly dobře připraveny a materiálně zabezpečeny. Pro dosažení stanovených výchovně vzdělávacích cílů byl učiteli vhodně zvolen námět a výtvarná technika jeho zpracování. Po odborné a metodické stránce byla výuka dobře vedena. Žáci si v průběhu praktických činností prohlubovali a osvojovali výtvarné dovednosti, byla podporována a rozvíjena jejich tvořivost, fantazie, kultivováno estetické cítění a prohlubován vztah k výtvarné kultuře. Praktické výtvarné ztvárnění úkolu bylo vhodně doplňováno o teoretické poznatky.

Pro vzbuzení zájmu žáků o výtvarnou práci byla využita především vstupní motivace. Přes výraznou snahu učitelů, využití řady vhodně vybraných reprodukcí výtvarných děl i zdařilých ukázek žákovských prací se ne zcela dařilo tento záměr naplnit. Výkony žáků byly průběžně citlivě hodnoceny, vyučující se snažily žákům radou i ukázkou pomáhat. Méně prostoru bylo věnováno celkovému závěrečnému hodnocení.

Žáci znají dohodnutá pravidla vzájemné komunikace i chování. Přestože docházelo ve specifických podmínkách výuky tohoto předmětu k drobnějším projevům nekázně, v zásadě je respektovali.

Sledovaná výuka byla po stránce organizační a metodické velmi dobře zabezpečena. Motivace k výtvarným činnostem a jejich hodnocení, stejně jako komunikace a interakce měly dobrou úroveň.

Kvalita a efektivita sledovaného vyučování byla vzhledem k cílům tohoto předmětu celkově velmi dobrá.

Pracovní činnosti (technické práce)

Výuka byla zaměřena v převážné části na praktický výcvik v zacházení s běžnými jednoduchými ručními nástroji a zvládnutí nejnütnějšího množství potřebných teoretických znalostí. Tomu byla přizpůsobena organizace výuky i výběr vhodných forem a metod práce. Výklad s výjimkou drobných nepřesností probíhal z hlediska odborné a věcné správnosti na celkově dobré úrovni. Vyučující při probírání teoretického učiva účelně využila učebnice. Převážná část výchovně vzdělávací práce probíhala v duchu praktických činností při zhotovování výrobku. Praktickému zaměření výuky odpovídal i odpovídající výběr forem práce. Před každým pracovním nácvikem byli žáci upozorněni na nebezpečí možného úrazu a bezpečnost při práci. Vzhledem k malé zručnosti žáků v používání nástrojů vyučující s nimi individuálně pracovala, opravovala chybné pracovní návyky.

Žáci pracovali s chutí, měli viditelně radost z prováděných činností. Při práci byli iniciativní,

měli snahu co nejlépe zvládnout daný úkol. Ve vyučovací jednotce byla využita jak vstupní, tak i průběžná motivace. Výsledek pracovní činnosti hodnotila vyučující v závěru hodiny.

Vzájemně pěkný a vstřícný vztah vytvářel příznivou pracovní atmosféru. Komunikace mezi učitelkou a žáky byla oboustranná, bezbariérová. Žáci se často obraceli o radu a pomoc k vyučující, která jim ochotně pomáhala.

Organizace práce, použité formy a metody, motivace, hodnocení, stejně jako interakce a komunikace byly velmi dobré

Celkově měla výuka velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání na II. stupni ZŠ

Celková úroveň a efektivita sledované výuky byla velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání celé základní školy

I když v kvalitě a efektivitě výuky jednotlivých učitelů byly zaznamenány rozdíly v rozmezí dobrá až příkladná úroveň, kvalita výuky jednotlivých sledovaných předmětů jako celku byla poměrně vyrovnaná a velmi dobrá. Česká školní inspekce hodnotí celkově výuku ve sledovaných předmětech jako velmi dobrou.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka školy nastoupila do funkce na základě výsledku konkurzního řízení ve školním roce 1990/91. Již v té době měla promyšlenou a ucelenou představu o dalším rozvoji školy, kterou zpracovala v dlouhodobém koncepčním plánu s prioritními cíli a záměry. Postupné plnění těchto záměrů, z nichž již byla velká část realizována, zkvalitňuje podmínky pro efektivní a všestrannou výchovně vzdělávací činnost školy. Dlouhodobé cíle jsou obsaženy a konkretizovány v plánu práce pro školní rok 1999/2000. Tento plán byl s pedagogickým sborem projednán, učitelé měli možnost na stanovení úkolů participovat, připomínkovat je, a tudíž jsou vytvořeny předpoklady pro to, aby jej akceptovali. Hlavní úkoly jsou přehledně rozpracovány do jednotlivých oblastí, se stanovením konkrétní odpovědnosti a termínů. Navazující týdenní operativní plány práce uzavírají celý neformální a funkční systém plánování. Plnění úkolů je průběžně sledováno a pravidelně vyhodnocováno.

Plán výchovného poradce zahrnuje důležité oblasti výchovné činnosti školy. Je kvalitně zpracován, konkretizován do jednotlivých oblastí a konzultován s třídními učiteli, s nimiž výchovná poradkyně spolupracuje neformálním způsobem. Program primární protidrogové prevence je citlivě zpracován, koordinuje činnost třídních a ostatních učitelů, rodičů i samotných žáků, z nichž jsou někteří zapojeni do peer programu. Škola se snaží prostřednictvím tohoto programu uplatňovat výchovu ke zdravému životnímu stylu a zajistit dětem přímo ve škole co nejvíce mimoškolních aktivit.

Plánování práce školy je neformální, funkční. Má velmi dobrou úroveň.

Organizování

Škola je plně organizovaná, má právní subjektivitu. Výchovně vzdělávací proces a celkový provoz školy je řádně a efektivně zabezpečen. Základním organizačním materiálem je organizační řád. Ten spolu s konkrétními pracovními náplněmi a vnitřním řádem pro pedagogické pracovníky jasně vymezuje kompetence, odpovědnost a povinnosti všech zaměstnanců školy a umožňuje jejich účinné řízení. Ředitelka školy částečně deleguje pravomoci na své dvě zástupkyně, z nichž jedna je ustanovena jejím statutárním zástupcem. Poradními orgány ředitelky jsou předmětové komise a pedagogická rada, s nimiž vedení školy úzce spolupracuje a umožňuje jim participovat na řízení činnosti školy. Metodická sdružení a předmětové komise se podílejí na tvorbě učebních a tématických plánů školy, materiálním zabezpečení výuky, pravidelně vyhodnocují a analyzují výsledky žáků. Nejen povinnosti, ale i práva žáků jsou zakotveny ve školním řádu, který je zpracován v souladu s vyhláškou o ZŠ. Žáci i jejich rodiče s ním byli seznámeni. Vedle stanovení základních pravidel a norem docházky a pobytu ve škole určuje i míru postihu za jejich nerespektování. Výuka probíhá podle stabilního rozvrhu hodin, který je sestaven v souladu s platnými školskými předpisy a snaží se vyhovět v rámci reálných možností a podmínek školy psychohygienickým a didaktickým zásadám. V souladu s koncepčními záměry školy je kladen důraz na uspokojení potřeb a zájmu dětí formou jazykové a sportovní profilace některých tříd a co nejširší nabídky jejich volnočasových aktivit. Včasná a dostatečná informovanost pracovníků školy je účinně zajištěna prostřednictvím písemných informací ve sborovně, plánů práce, pracovních porad, jednání předmětových komisí a pedagogických rad. Pro operativní informování je využíván vzhledem k rozlehlosti budovy školní rozhlas. Rodiče jsou informováni o prospěchu a chování svých dětí prostřednictvím žákovských knížek, na třídnických a hovorových hodinách. Každý vyučující má rovněž jedenkrát týdně vymezenou konzultační hodinu pro poskytování informací. O zřízení rady školy neprojevují rodiče aktivní zájem. Při škole je zaregistrováno sdružení rodičů, ale jeho činnost je spíše formální. Škola se snaží otevírat veřejnosti. Pořádá školní akademie, divadelní představení, výstavy, prezentuje se v tisku.

Organizace výchovně vzdělávací práce školy a jejího celkového chodu je účinně zabezpečena a řízena. Celkově má organizování velmi dobrou úroveň.

Vedení a motivování pracovníků

Vedení a motivování pracovníků věnuje ředitelka žádoucí pozornost. Snaží se vytvářet vhodné podmínky pro uplatnění jejich schopností, odbornosti a iniciativy. Umožňuje a podporuje jejich další vzdělávání. Prioritní potřeby školy v této oblasti jsou stanoveny v ročním plánu práce. Většina učitelů se zúčastňuje vzdělávacích akcí pořádaných ŠÚ Brno či jiných akreditovaných vzdělávacích zařízení. Některé z přednášek jsou zabezpečovány pro všechny učitele přímo v budově školy (v letošním školním roce se jedná např. o dvě přednášky z cyklu netradiční metody výuky). Hodnocení kvality práce jednotlivých učitelů provádí ředitelka dvakrát ročně. Pro finanční stimulaci pracovníků má stanovena kritéria pro stanovení nadtarifních složek mzdy, které umožňují motivující diferencované hodnocení.

Vedení a motivování pracovníků má velmi dobrou úroveň.

Kontrolní mechanismy

Vnitřní kontrolní systém je vytvořen vůči celé organizační struktuře školy. Pokrývá všechny oblasti důležité pro její kvalitní a efektivní práci. Je zaměřen na kontrolu plnění pracovních povinností zaměstnanců stanovených náplněmi práce, vnitřním řádem pro pedagogické pracovníky, realizaci stanovených úkolů a organizačních opatření. Kontrola této oblasti

probíhá systematicky, průběžně a účinně. Výsledky kontrol jsou písemně podchyceny, vyhodnocovány a v případě potřeby jsou přijímána nápravná opatření. Kvalita výchovně vzdělávací práce jednotlivých učitelů a její výsledky jsou zjišťovány formou hospitací a čtvrtletních písemných prací v hlavních předmětech. Ke kontrole přistupuje vedení školy cílevědomě, se snahou zbytečně učitele nestresovat, nechat je tvořivě pracovat, ale jejich práci sledovat, usměrňovat a hodnotit. Základní hlediska, na jejichž základě je hodnocena kvalita vzdělávání, jsou obsažena v plánu hospitační činnosti. Převážnou část hospitací provádí ředitelka školy sama. Pro sjednocení a vyšší objektivitu pohledu vedení školy na úroveň práce pedagogů by bylo žádoucí ve vyšší míře do této činnosti zapojit i zástupkyně ředitele. O hospitacích jsou vedeny písemné záznamy, jejichž optimální formu zpracování ředitelka hledá. Zjištění z hospitací jsou s vyučujícími projednávána. Čtvrtletní písemné práce jsou sestavovány předmětovými komisemi. Jejich výsledky jsou za účasti ředitelky školy analyzovány a vyhodnocovány. Ověřování vědomostí formou standardizovaných testů (např. Kalibro) není prováděno.

Vnitřní kontrolní systém je vytvořen vůči celé organizační struktuře školy. Celkově má velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality řízení

Řízení školy je v souladu s obecně závaznými právními předpisy. Koncepční a systematická řídicí práce ředitelky školy vytváří dobré podmínky pro plnění vzdělávacího programu. Má velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Žáci s prokázanou specifickou poruchou učení a chování, integrovaní žáci

Škola se důsledně věnuje vzdělávání žáků se specifickými poruchami učení a chování. Ve školním roce 1999/2000 je registrováno celkem 49 žáků s prokázanou specifickou poruchou učení či chování z toho 31 je integrovaných. Pro integrované žáky jsou zpracovány individuální vzdělávací plány s ohledem na prokázanou specifickou poruchu učení. Tito žáci pravidelně navštěvují individuální logopedickou výuku, kde je účelně využívána výpočetní technika a výukové programy. Prostřednictvím výchovného poradenství jsou učitelé informováni o žácích vyžadujících zvláštní přístup. V rámci výchovného poradenství je zajištěna koordinace a spolupráce školy s PPP, rodiči žáků a třídních učitelů. Pravidelná spolupráce se školním psychologem zajišťuje zpětnou vazbu mezi žáky a učiteli. U některých žáků bylo využito širšího slovního hodnocení ve smyslu vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole ve znění pozdějších předpisů.

Integrovaným žákům a žákům se specifickými poruchami učení věnují učitelé patřičnou pozornost, součinnost třídních učitelů, psychologa a ostatních vyučujících je účelně koordinována prostřednictvím výchovného poradenství.

Povinná dokumentace školy je vedena v souladu s § 38 a odst. 1 školského zákona. Ve vedení katalogových listů a třídních knih byly zjištěny některé administrativní nedostatky, které byly

většinou odstraněny v průběhu inspekce. Protokoly o komisionálních zkouškách jsou vedeny na interních formulářích. Tyto záznamy nejsou optimální z hlediska přesného složení zkušební komise.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Tématické plány sledovaných předmětů
- Třídní knihy všech tříd prvního a druhého stupně
- Třídní výkazy a katalogové listy všech tříd prvního i druhého stupně
- Protokoly o komisionálních zkouškách školního roku 1997/98, 1998/99
- Přehled integrovaných žáků a jejich individuálních výukových plánů

ZÁVĚR

Finanční prostředky přidělené škole ze státního rozpočtu jsou čerpány efektivně, v souladu s účelem jejich poskytnutí.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jiří Kachlík	PaedDr. Jiří Kachlík, v.r.
Členové týmu	RNDr. Jaroslav Honza, CSc.	RNDr. Jaroslav Honza, CSc., v.r.
	RNDr. Marie Machálková	RNDr. Marie Machálková, v.r.
	PaedDr. Danuše Pytelová	PaedDr. Danuše Pytelová, v.r.
	Mgr. Jaroslav Krška	Mgr. Jaroslav Krška, v.r.

Ve Vyškově dne 26. dubna 2000

Podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 4. 5. 2000

Razítko

Mgr. Marie Školoudíková

Mgr. Marie Školoudíková, v.r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad	2000-05-29	89/2000
Zřizovatel	2000-05-29	90/2000

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	nebyly vzneseny